

Una presidència poc democràtica

El primer de gener Hongria assumirà la presidència rotatòria de la Unió Europea, enmig de crítiques per la deriva poc democràtica que viu el país. A més de voler aprovar pel seu compte una nova constitució, el govern hongarès acaba de dictar una llei per a controlar la premsa.

El govern hongarès, que encapçala el primer ministre conservador Viktor Orbán, és al centre de totes les mirades a Europa, sobretot per l'augment de la centralització de poder que duu a terme. El dia 1 de gener Hongria assumirà la presidència rotatòria de la Unió Europea enmig de la polèmica per l'aplicació d'una política interna que molts consideren poc democràtica. La darrera acció de govern que ha fet saltar totes les alarmes ha estat l'aprovació, dilluns de la setmana passada, d'una llei que mena a la creació d'un consell anomenat Autoritat Nacional dels Mitjans de Comunicació, que s'encarregarà de supervisar els continguts informatius. Segons els analistes, aquest organisme, a la pràctica, servirà per a reforçar el control sobre la premsa hongaresa, tant l'escrita com l'àudio-visual, pública o privada.

Una de les principals atribucions d'aquest consell és la capacitat d'imposar multes fins a 90.000 euros a aquells mitjans que difonguin missatges que signifiquin una ofensa a la "dignitat humana". Els contraris a aquesta mesura adueixen que una multa com aquesta, amb un pretext tan ambigu, serà suficient per a ensorrar qualsevol mitjà de comunicació de dimensió petita. Quan es va anunciar aquest projecte molts diaris hongaresos van aparèixer amb pàgines en blanc en senyal de protesta. Els periodistes adverteixen que la llei només servirà perquè el govern pugui controlar els mitjans de comunicació. En vista d'aquestes crítiques, el ministre d'Administracions Públiques hon-

garès, Zoltan Kovacs, va dir que hi havia més països de la Unió Europea que havien pres mesures en aquesta línia i va assegurar que això no comprometria la llibertat de premsa. Per això Kovacs va fer una crida a la calma, i demanà "paciència per a poder mostrar que les mesures adoptades seran aplicades en la bona direcció".

Tanmateix, tal com advertia el setmanari britànic *The Economist* la setmana passada, les mesures poc democràtiques adoptades pel govern hongarès d'ençà que va assumir el poder a final del mes de maig, no s'acaben aquí. Segons aquest mitjà, el govern de Viktor Orbán ha retallat les atribucions del Tribunal Constitucional quant a fiscalitat, de manera que ara el primer ministre té les mans lliures per a apujar les taxes en sectors clau com, per exemple, el financer, l'energètic o el de les telecomunicacions. Un altre organisme que ha estat posat sota control del govern és el consell que supervisa el pressupost estatal. Per a acabar-ho d'adobar, segons *The Economist*, el govern hongarès pretén controlar també el Banc Central, un dels organismes que fins ara havia resistit l'investida, gràcies sobretot a la negativa del director de l'entitat, Andros Simor, a presentar la dimissió, tal com li ha demanat reiteradament el primer ministre, Viktor Orbán. Ara, segons que explicava el setmanari britànic, el govern ha pogut retirar a Simor la capacitat de nomenar dos dels set membres del consell del Banc Central i alhora ha creat una comissió parlamentària que tindrà el poder de nomenar-ne quatre. Aquesta

mesura, que a la pràctica servirà perquè el govern pugui decidir les taxes d'interès directament, ha estat criticada per Jean-Claude Trichet, el president del Banc Central Europeu.

Àmplia majoria. La situació que viu Hongria s'explica perquè el Fidesz, el partit que presideix el primer ministre Viktor Orbán, va guanyar aclaparadorament les eleccions del mes d'abril passat. En concret, el Fidesz va obtenir 227 escons dels 386 que té el parlament hongarès, cosa que representa més de dos terços dels diputats i que li atorga la capacitat d'aprovar qualsevol llei, inclosa una reforma constitucional. De fet, un dels objectius de Viktor Orbán per a l'any que ve és redactar una nova constitució, feta a la mida del seu partit. En vista d'això, el dilluns de la setmana passada el socialista Ferenc Gyurcsány, que fou primer ministre d'Hongria del 2004 al 2009, va criticar fortament la intenció de l'actual govern, i assegurà que era del tot il·legítima. Segons l'ex-primer ministre, la nova llei serà la Constitució del Fidesz, però no la Constitució del país. "La gent hauria de forçar un referèndum per tal de poder acceptar o rebutjar la nova constitució", va reclamar Gyurcsány.

Mentrestant, la Unió Europea, més preocupada per la crisi financera que no pel dèficit democràtic en alguns països, sembla que no vol aixecar gaire polseguera pel fet que un govern com l'hongarès assumeixi la presidència de torn europea durant el primer semestre del 2011. No fa gaire, Jan-Werner Mueller, professor de ciència política a la Universitat de Princeton i articulista del diari britànic *The Guardian*, es queixava que la Unió Europea s'acluqui d'ulls: "A Hongria el partit governamental desmantella l'estat de dret i erosiona la fràgil cultura democràtica del país", deia aquest expert en un article en aquell diari, i hi afegia: "El 2011 el govern hongarès assumirà la presidència europea i elaborarà una nova constitució. No seria el moment

El primer ministre hongarès, Viktor Orbán, mostra una samarreta esportiva amb el seu nom, en presència de Viktor Ianukòvitx, el president d'Ucraïna, el mes passat.

que la Unió Europea alcés la veu sobre la profunda direcció contra la llibertat que pren el govern hongarès?", es preguntava aquest polític. Fins ara, només l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) havia criticat la llei aprovada pel govern hongarès per tal de limitar la llibertat de premsa.

Tanmateix, deixant de banda la línia seguida pel govern els darrers mesos, una de les principals preocupacions que genera Hongria és el creixement del feixisme i de l'antisemitisme; una situació que ha sortit a la llum sobretot arran dels atacs de grups d'extrema dreta contra famílies romaneses, que darrerament han causat sis morts.

Paral·lelament a això, la formació d'ultradreta Jobbik, que presideix Gabor Vona, ha esdevingut la tercera força al parlament; a les eleccions del mes d'abril va obtenir 47 escons, el 16% del total de vots. En la primera intervenció al Parlament, Vona va deixar clar quina era la seva ideologia, tot lluint un uniforme semblant al que duïen els militants del Partit de la Creu Fletxada, una formació feixista, semblant al partit nazi alemany, fundada els anys 30 del segle passat. Segons que assenyalava fa poc el setmanari

El govern de Viktor Orbán ha retallat les atribucions del Tribunal Constitucional

Membres de la Guàrdia Magiar participen en una manifestació del partit Jobbik, el novembre del 2008.

alemany *Der Spiegel*, des d'aleshores Budapest, la capital hongaresa, viu una revifalla de l'antisemitisme, dirigida pels militants de Jobbik, que, segons aquest setmanari, intimiden els jueus hongaresos obertament. La situació que es viu a Budapest ha coincidit amb la presència a l'ajuntament d'un alcalde de dreta, Istvan Tarlos, per primera vegada els darrers 62 anys.

La 'Gran Hongria'. El partit Jobbik, que fou creat l'any 2003, nega qualsevol acusació de feixisme i antisemitisme i es defineix a si mateix com un partit conservador, cristià i radicalment

La formació d'ultradreta Jobbik ha esdevingut la tercera força al Parlament

patriòtic, que té per objectiu protegir els interessos dels hongaresos, tant dels qui viuen a Hongria com a fora. De fet, una de les principals reivindicacions és de recuperar la *Gran Hongria*. L'any 2007, Gabor Vona va fundar la Guàrdia Magiar, una mena d'embrió d'una guàrdia nacional hongaresa, amb la missió, segons ell, de salvaguardar l'ordre públic i millorar la seguretat nacional. Aquesta organització, que acostumava a manifestar-se uniformada, fou dissolta per la justícia l'any 2009, tot i que ha continuat funcionant com una mena de fundació, dedicada a activitats culturals.

La premsa alemanya, de fet, es va fer un ressò ampli de l'èxit electoral obtingut per Jobbik el mes d'abril passat. "Vint anys després de la fi de la dictadura, la ideologia d'ultradreta torna a aflorar a Hongria, on els pseudo-democràtes reivindiquen la gloriosa història dels magiars i els militants racistes lluiten contra els suposat excés d'estrangers i de minories ètniques al país, tot manifestant-se pels carrers

amb matxets i còctels Molotov", assenyalava el diari *Die Tageszeitung*, que afegia: "El primer ministre, Viktor Orbán, i el seu partit, el Fidesz, mostren també el seu populisme nacionalista i donen als radicals d'extrema dreta la sensació que són els seus aliats secrets en la lluita contra els postcomunistes socialistes i l'esperança que un dia seran admesos al govern".

Arran de la deriva antidemocràtica que viu Hongria, els partits de l'oposició i part de la societat civil hongaresa estan molt desil·lusionats amb la posició de la Unió Europea. Segons el setmanari *The Economist*, qui més qui menys, els contraris al govern a Hongria esperaven que la presidència rotatòria serviria perquè la Unió Europea fes pressió sobre el primer ministre, Viktor Orbán, però tot sembla indicar que Brussel·les té només la prioritat de contenir la despesa i solucionar la crisi econòmica.

Xevi Camprubí